

Quicksan Flora- en faunawet Busbaan Transwijk

25 september 2015

Quicksan Flora- en faunawet Busbaan Transwijk

Verantwoording

Titel	Quicksan Flora- en faunawet Busbaan Transwijk
Opdrachtgever	Gemeente Utrecht
Projectleider	Maikel Aragon van den Broeke MSc
Auteur	Jeroen Nagtegaal
Tweede lezer	Maikel Aragon van den Broeke MSz
Uitvoering veldwerk	Jeroen Nagtegaal
Projectnummer	1233632
Aantal pagina's	21 (exclusief bijlagen)
Datum	25 september 2015
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Meten, Inspectie & Advies
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4
Fax +31 30 28 89 48 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R001-1233632JNA-kmi-V02

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	8
1.1 Aanleiding en doel	8
1.2 Welke natuurwetgeving is van belang?	8
1.3 Werkwijze toetsing.....	9
1.4 Situatie en beoogde ontwikkeling	10
2 Toetsing Flora- en faunawet.....	13
2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?	13
2.2 Effectbeoordeling beschermde soorten.....	14
2.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	17
3 Conclusies en aanbevelingen	19
4 Literatuur.....	22

Bijlage(n)

- 1   Voorlopig ontwerp Busbaan Transwijk

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de gemeente Utrecht heeft Tauw oriënterend onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de nieuw te realiseren busbaan door Transwijk in Utrecht. Tauw heeft in een eerder stadium oriënterend natuuronderzoek (Tauw, 2008) en nader onderzoek (Tauw, 2013) uitgevoerd. Omdat dergelijke onderzoeken slechts een beperkte houdbaarheid hebben en het plangebied enigszins afwijkt van voorgaande onderzoeken, is een nieuw oriënterend onderzoek nodig.

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient aannemelijk gemaakt te worden dat het voornemen uitvoerbaar is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk gemaakt te worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te voorkomen, mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In deze notitie wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Welke natuurwetgeving is van belang?

De huidige natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet (hierna Ffw). Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde planten- en diersoorten is toetsing aan de Ffw noodzakelijk. Als negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, en als op basis van het oriënterende veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens de aanwezigheid van soorten niet kan worden uitgesloten, is nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk. Dit nadere onderzoek moet leiden tot zekerheid over aanwezigheid zodat eventueel mitigerende of compenserende maatregelen kunnen worden genomen.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro). De Nbw beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Nbw noodzakelijk. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Planten en dieren kunnen zich van het ene naar het andere gebied verplaatsen. Soorten raken hierdoor niet geïsoleerd en hebben dus minder kans op uitsterven. De EHS is planologisch beschermd en opgenomen in de provinciale structuurvisie en bestemmingsplannen van de gemeente. In de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, behalve als er geen alternatieven zijn. Verder moeten de ontwikkelingen een zwaarwegend maatschappelijk belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gecompenseerd. Het Rijk en de provincies hebben hiervoor samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties, spelregels opgesteld.

Een uitgebreide beschrijving van de relevante natuurwetgeving is opgenomen op de website van Tauw (www.tauw.nl/natuurwetgeving).

De beoogde planlocatie is gelegen in de plaats Utrecht in de provincie Utrecht. De afstand tot het meest nabijge Natura 2000-gebied bedraagt circa 7 kilometer. De afstand tot het meest nabijge deel van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) bedraagt circa 2 kilometer. Gezien de aard en het lokale karakter van de beoogde ingreep, worden effecten op Natura 2000-gebieden en EHS uitgesloten. Deze toetsing richt zich daarom alleen op het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en faunawet (soortbescherming). Een uitgebreide beschrijving van de relevante natuurwetgeving is opgenomen op de website van Tauw (www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving).

1.3 Werkwijze toetsing

De mogelijke aanwezigheid van beschermde gebieden en/of beschermde soorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een oriënterend veldbezoek op 18 september 2015
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- De websites van de gemeente en provincie Utrecht
- Voorgaande onderzoeken (Tauw 2008; Tauw 2013)

Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is tijdens het oriënterende veldbezoek gecontroleerd in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Dit heeft geresulteerd in een overzicht van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. Getoetst is uiteindelijk of het beoogde voornemen een effect kan hebben op deze beschermde soort(en).

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de aanwezige soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

1.4 Situatie en beoogde ontwikkeling

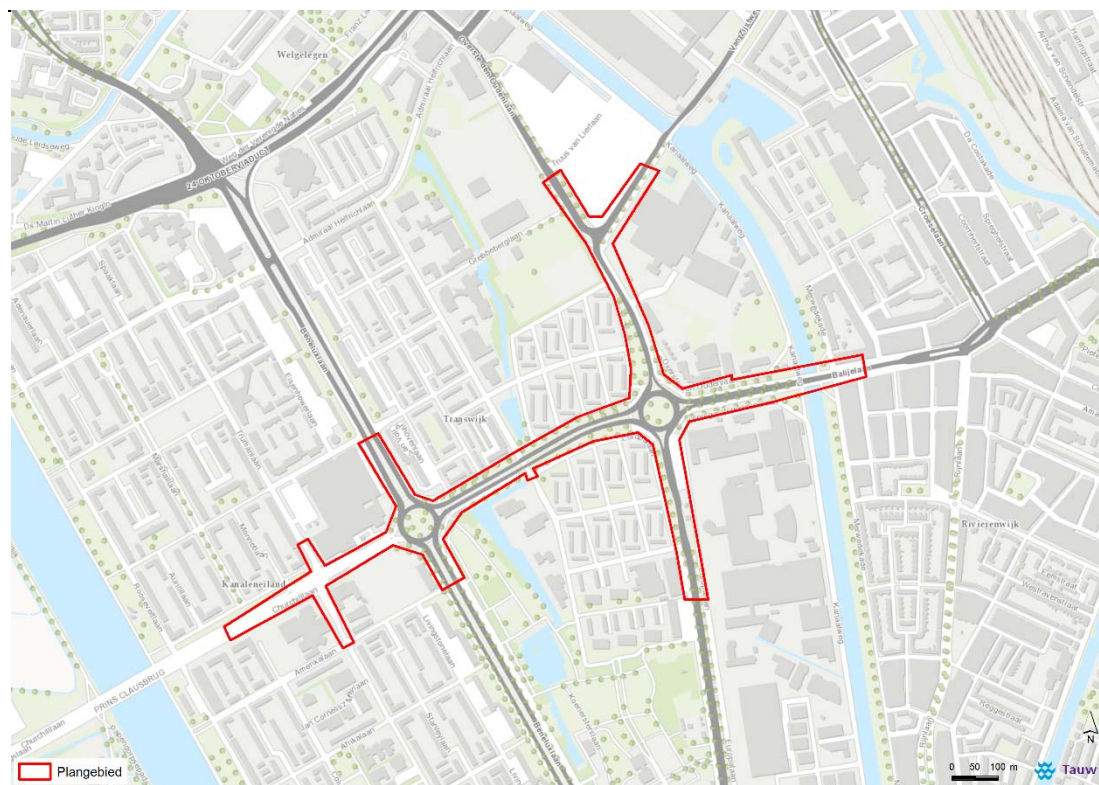
Figuur 1.1 geeft de ligging van het plangebied weer. Het plangebied bestaat uit enkele doorgaande wegen met de bijbehorende fiets- en voetpaden, bermen en groenstroken. Binnen een groot deel van het plangebied zijn bomen(rijen) aanwezig in de bermen en groenstroken. Veel van deze bomen zijn vrij omvangrijk en meestal hoger dan de aanwezige verlichtingspalen. Het plangebied bevat aan de oostzijde een viaduct over water. Met uitzondering van het kanaal onder het viaduct is er geen oppervlaktewater aanwezig binnen het plangebied. Daarnaast ontbreekt het in het plangebied aan bebouwing. In figuur 1.2 is een impressie van het plangebied getoond.

Beoogde ontwikkeling

Het voornemen is om een vrij liggende busbaan te realiseren. Hierdoor is het noodzakelijk dat de reeds aanwezige infrastructuur wordt aangepast. De aanleg van de busbaan en het verleggen van reeds bestaande wegen vraagt ruimte. Door de wijzigingen in de infrastructuur zullen circa 285 bomen (diverse soorten) worden gekapt of verplaatst. Deze zullen eind 2016 worden gekapt of verplaatst.

Voor het busverkeer worden twee onderdoorgangen aangelegd onder het 5 Meiplein en het Anne Frankplein. Het netwerk van busverbindingen zorgt voor een snelle en comfortabele busverbinding van het centrum van Utrecht naar Papendorp, Leidsche Rijn en de snelwegen. De vrije busbaan door Transwijk sluit in het westen aan op de busbaan op de Prins Clausbrug en in het oosten op de nog te realiseren busbaan Tellegenlaan - Van Zijstweg naar het Centraal Station in Utrecht.

In bijlage 1 is het voorlopig ontwerp opgenomen.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (globaal begrensd).

Figuur 1.2 Een impressie van het plangebied.

2 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of, en zo ja in welke mate, door de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten, door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is/zijn.

2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet (hierna Ffw). De wet maakt onderscheid in vier categorieën beschermde soorten namelijk:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd. Rode Lijstsoorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen, omdat deze soorten niet allemaal bij wet beschermd zijn.
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten. Eventuele effecten moeten voorkomen worden of er moet een ontheffing worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang.
- De vierde categorie betreft de soortgroep vogels. Via de Ffw zijn alle broedende vogels en hun broedplaatsen, en de functionele omgeving van de broedplaatsen, beschermd. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving zelfs jaarrond beschermd. Bij de jaarrond beschermde vogelsoorten wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 tot en met 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd, terwijl de nesten van categorie 5-soorten dat in principe alleen tijdens de broedperiode zijn. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn.

Van de categorie 5 vogelsoorten zijn de volgende soorten opgenomen op de meest recente Rode Lijst (Hustings et al. 2004): *Boerenwaluw*, *Brilduiker*, *Draaihals*, *Grauwe vliegenvanger*, *Groene specht*, *Hop*, *Huiswaluw*, *Kortsnavelboomkruiper*, *Raaf* en *Tapuit*. Voor deze soorten zou op basis daarvan gesproken kunnen worden van 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' waardoor je ook de nesten van deze soorten als jaarrond beschermd zou kunnen beschouwen. Er zijn ook andere zwaarwegende feiten, bijvoorbeeld: de soort bevindt zich op de rand van het verspreidingsgebied of het gaat om geïsoleerde populatie.

In de Ffw is tevens een zorgplicht opgenomen die inhoudt dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor planten en dieren, zoveel als mogelijk achterwege dienen te worden gelaten. Eventueel dienen ook maatregelen te worden genomen om dergelijke gevolgen te beperken. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. Zie hiervoor ook: www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving/zorgplicht.

2.2 Effectbeoordeling beschermde soorten

Flora

Op basis van globale verspreidingsgegevens (www.floron.nl) kunnen bijenorchis, brede orchis (incl. rietorchis & veenorchis), gele helmbloem, grote keverorchis, klein glaskruid, moeraswespenorchis, steenbreekvaren, stengelomvattend havikskruid, stijf hardgras, tongvaren vleeskleurige orchis, waterdrieblad, zomerklokje en zwartsteel (allen tabel 2) in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Tijdens het oriënterende veldbezoek is een goede indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten. De planlocatie bestaat hoofdzakelijk uit wegen met bermen en groenstroken. Het aanwezige groen wordt geregeld onderhouden waarbij de grasvelden worden gemaaid. De planlocatie is ondanks zijn omvang, goed overzichtelijk en toegankelijk. Het ontbreekt aan (oude) muren (met muurvegetaties). Er zijn geen (standplaatsen van) beschermde (vaat)planten aangetroffen binnen het plangebied waardoor uitgesloten kan worden dat er beschermde flora aanwezig is.

Door de afwezigheid van beschermde vaatplanten binnen het plangebied, wordt een negatief effect op beschermde flora uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Op basis van globale verspreidingsgegevens (Broekhuizen et al., 1992; Thissen et al., 2010) kunnen eekhoorn (tabel 2), boommarter, das en waterspitsmuis (tabel 3) in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Wegens het ontbreken van oppervlaktewater binnen het plangebied worden effecten op waterspitsmuis sowieso uitgesloten. Daarnaast komt deze soort niet voor in het stedelijke gebied van Utrecht.

Ondanks de rijkelijk aanwezige opgaande begroeiing ontbreekt het aan geschikt leefgebied voor eekhoorn, boommarter en das om de planlocatie te bereiken.

Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren wordt uitgesloten.

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun sterk afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Op basis van globale verspreidingsgegevens (Limpens et al., 1997) kunnen baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis (allen tabel 3) in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Deze soorten gebruiken het landschap op zeer verschillende wijzen. Voor de meeste soorten is in het plangebied geen geschikt biotoop aanwezig.

Verblijfplaatsen – Vleermuizen gebruiken holtes en spleten in gebouwen en bomen als verblijfplaats. Bij de werkzaamheden worden meerdere bomen gekapt of verplaatst en komen naastgelegen bomen vrij te staan waardoor wijzigingen mogelijk zijn in het microklimaat. De bomen in en rondom het plangebied zijn tijdens het veldbezoek, vanaf maaiveld, goed gecontroleerd op de aanwezigheid van holtes. De incidenteel aangetroffen holtes betroffen kleine ingerotte snoeiwonden welke veelal gevuld waren met water. Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte holtes in de bomen aangetroffen waardoor verblijfplaatsen in de bomen uitgesloten zijn. De gebouwen in de omgeving zijn wel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Gelet op de omvang van het groen in het plangebied kan het verwijderen van de bomen en overige vegetatie een effect hebben op de functionaliteit van deze verblijfplaatsen. Dit wordt bevestigd door de resultaten uit het in 2013 uitgevoerde onderzoek (Tauw, 2013). Door de mogelijke aanwezigheid van geschikte verblijfplaatsen in de omgeving en de omvang van de werkzaamheden kan een indirect negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen niet worden uitgesloten (zie kopje 'foerageergebied en vliegroutes').

Foerageergebied en vliegroutes – Vleermuizen maken gebruik van luwe en donkere delen langs (lijnvormige) geleidende groenstructuren of langs watergangen als foerageergebied en/of als vliegroute. Vleermuizen gebruiken vliegroutes om zich tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden te verplaatsen. Met diverse bosschages en opgaande beplantingen, die vaak hoger zijn dan de aanwezige verlichtingspalen, is het plangebied (en de directe omgeving) geschikt als foerageergebied en als vliegroute. Uit het in 2013 uitgevoerde nader onderzoek (Tauw, 2013) blijkt dat er meerdere belangrijke vliegroutes lopen door het plangebied. Voor de exacte ligging van de vliegroutes wordt verwezen naar figuur 3.1 op pagina 19 in de rapportage van het in 2013 uitgevoerde nader onderzoek. Met het kappen en verplanten van de bomen raken vliegroutes (permanent) ongeschikt. Een negatief effect op foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen kan niet worden uitgesloten.

Geadviseerd wordt om het vleermuizenonderzoek uit 2013 in 2016 te actualiseren en daarbij, zoals in 2013, weer te letten op het plangebied en eventuele verblijfplaatsen in de directe omgeving.

Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nestlocatie - Op basis van globale verspreidingsgegevens (Hustings & Vergeer, 2002; www.sovon.nl) kunnen boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief in of in de nabijheid van het plangebied broeden. Huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil zijn voor geschikte broedplaatsen afhankelijk van bebouwing. Binnen het plangebied ontbreekt het aan bebouwing, waardoor voor deze soorten een negatief effect wordt uitgesloten. Buizerd, boomvalk, havik, ransuil, roek, sperwer of wespandief maken gebruik van nesten in opgaande beplanting. Echter, het plangebied is gelegen in het stedelijk gebied. De aanwezigheid van de meeste soorten kan hierdoor worden uitgesloten. Belangrijker nog is dat bij het oriënterende veldbezoek geen nesten zijn aangetroffen die gebruikt (kunnen) worden door deze soorten. Een effect op deze soorten en hun nesten wordt dan ook uitgesloten. Wegens de afwezigheid van een geschikte nestlocatie voor ooievaar en slechtvalk worden ook voor deze soorten negatieve effecten uitgesloten.

Een negatief effect op vogels met jaarrond beschermde nestlocatie wordt uitgesloten.

Algemene broedvogels - In en in de nabijheid van het plangebied kunnen diverse algemene broedvogels voorkomen en tot broeden komen. De aanwezige bosschages en bomen voorzien in geschikte broedplaatsen voor diverse soorten algemene broedvogels. Bij werkzaamheden in het vogelbroedseizoen (globaal van medio maart tot medio augustus) kunnen (nesten van) broedende vogels worden verstoord. Ook kunnen eieren worden beschadigd en jongen worden verwond en gedood. Zodoende moeten de werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen uitgevoerd worden of pas als een ter zake kundige heeft vastgesteld dat er zich geen broedende vogels bevinden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Let wel dat de Ffw geen standaardperiode voor het vogelbroedseizoen hanteert en dat broedende vogels ook buiten de indicatieve periode van medio maart tot medio augustus beschermd zijn. Gelet op de ligging in het stedelijke gebied en de (verkeers)drukke / verstoring vormen de bomen een uitermate geschikte broedplaats voor houtduiven. Tijdens het veldbezoek op 18 september 2015 zijn tenminste vijf broedende houtduiven vastgesteld. Houtduiven kunnen, zeker op drukke locaties, jaarrond tot broeden overgaan. Er dient derhalve ook rekening gehouden te worden met, binnen het plangebied, een vroeg beginnend en een lang doorlopend broedseizoen waarbij zelfs in de winter broedgevallen mogelijk zijn. Geadviseerd wordt om, voorafgaand aan het kappen, door een ter zake kundige vast te laten stellen of er broedgevallen in het plangebied aanwezig zijn.

Reptielen en amfibieën

Op basis van verspreidingsgegevens (Creemers et al. 2009; Herder et al. 2011) kunnen alpenwatersalamander (tabel 2), hazelworm, heikikker, kamsalamander, poelkikker, ringslang en rugstreeppad (tabel 3) in de omgeving van het plangebied voorkomen. Doordat het in het plangebied ontbreekt aan oppervlaktewater en de omgeving van het plangebied ook erg ongeschikt is bevonden, worden effecten op en de aanwezigheid van alpenwatersalamander, heikikker, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad uitgesloten. Voor hazelworm en ringslang ontbreekt het eveneens aan geschikt habitat binnen het plangebied. Daarnaast wordt de planlocatie omsloten door meerdere drukke wegen en is deze gelegen in het stedelijke gebied waardoor de planlocatie geïsoleerd is gelegen. Een negatief effect op reptielen en amfibieën wordt derhalve uitgesloten.

Vissen

Op basis van verspreidingsgegevens (Struijk et al., 2010) kunnen kleine modderkruiper, rivierdonderpad (tabel 2), bittervoorn en grote modderkruiper (tabel 3) in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Binnen het plangebied bevindt zich echter geen oppervlaktewater waaraan werkzaamheden worden verricht. De in de omgeving gelegen wateren zijn gelegen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Hierdoor wordt een negatief effect op beschermde vissen uitgesloten.

Libellen en dagvlinders

Diverse libellen en dagvlinders zijn in de Ffw beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens (Dijkstra et al. 2002; Bos et al. 2006; EIS-Nederland et al. 2007) worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde dagvlinders verwacht (hoewel een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Gezien het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, is geen sprake van een negatief effect op (populaties van) beschermde libellen en dagvlinders.

Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Ffw naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (vliegend hert, brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, juchtleerkever, vermiljoenkever en heldenbok), weekdieren (platte schijfhoren en bataafse stroommossel) en een kreeftachtige (de inheemse rivierkreeft) beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens kan de platte schijfhoren (tabel 3) nabij het plangebied voorkomen. Wegens het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied wordt niet voorzien in geschikt habitat. De aanwezigheid van en effecten op deze soort worden dan ook uitgesloten.

2.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

In tabel 2.1 zijn de beschermde tabel 2- en 3-soorten en vogels uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de beoogde ingreep.

Tabel 2.1 Door de Flora- en faunawet beschermde soorten (tabel 2/3 en vogels) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Effecten	Verbodsbepalingen *
Algemene broedvogels, <i>tijdens broedseizoen</i>	Geen (effecten op) vogels tijdens broedseizoen mits uitvoering buiten vogelbroedseizoen of als een ter zake kundige heeft vastgesteld dat er geen broedende vogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Vanwege de geschiktheid en aanwezigheid van houtduiven dient rekening gehouden te worden met een vroege start en een lang vogelbroedseizoen.	<i>Niet van toepassing, mits</i> is voldaan aan de voorwaarden uit de kolom 'effecten'
Vleermuizen	Effecten op vliegroutes en foerageergebieden en mogelijk <u>daardoor</u> ook indirecte effecten op verblijfplaatsen in de directe omgeving als gevolg van het (tijdelijke) verlies van opgaand groen.	Artikel 11
Overige soortgroepen	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>

*Toelichting verbodsbepalingen tabel (zie voor volledige tekst Hoofdstuk 3 van de Flora- en faunawet 'Algemene verbodsbepalingen'):

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

3 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van de gemeente Utrecht heeft Tauw oriënterend onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de nieuw te realiseren busbaan door Transwijk in Utrecht. Tauw heeft in een eerder stadium oriënterend natuuronderzoek (Tauw, 2008) en nader onderzoek (Tauw, 2013) uitgevoerd. Omdat het oriënterende onderzoek gedateerd is, is dit onderzoek geactualiseerd. Het voornemen is om een vrij liggende busbaan te realiseren. Hierdoor is het noodzakelijk dat de reeds aanwezige infrastructuur wordt aangepast. De aanleg van de busbaan en het verleggen van reeds bestaande wegen vraagt ruimte. Door de wijzigingen in de infrastructuur zullen circa 285 bomen (diverse soorten) worden gekapt of verplaatst.

Toetsing van de beoogde plannen aan de Flora- en faunawet heeft geresulteerd in de volgende conclusies:

- Effecten op algemene broedende vogels kunnen niet worden uitgesloten. De kap en verplaatsing van bomen is een voor broedvogels versturende activiteit en dient daarom buiten het vogelbroedseizoen (globaal van maart tot en met augustus) plaats te vinden indien broedende vogels aanwezig zijn. Omdat er ook meerdere houtduiven broedend aanwezig zijn in de bomen wordt geadviseerd, voorafgaand aan de kap / verplaatsing, eerst een ter zake kundige te laten vaststellen of en waar zich broedende vogels bevinden.
  - De kans op broedende vogels is het kleinst hartje winter, bij voorkeur wordt de kap van bomen dan uitgevoerd.
  - Het kappen van bomen is in het broedseizoen mogelijk als een deskundige op het gebied van broedvogels voorafgaand het kappen heeft vastgesteld dat er geen broedende vogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn.
- Effecten op vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen en mogelijk daardoor ook indirecte effecten op verblijfplaatsen in de directe omgeving als gevolg van het (tijdelijke) verlies van opgaand groen kunnen niet worden uitgesloten.

Het uitgangspunt van de Flora- en faunawet is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat alles wat schadelijk is voor bedreigde soorten verboden is (www.overheid.nl). Het uitsluiten van effecten is alleen mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens. Het grootste deel van het plangebied is middels een nader onderzoek in 2013 reeds onderzocht op de aanwezigheid van en het gebruik door vleermuizen. Vanwege de beperkte houdbaarheid van de resultaten en de ietwat afwijkende ligging van het plangebied wordt geadviseerd het (nu nog geldige) vleermuizenonderzoek uit 2013 in 2016 te actualiseren.

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en de uitvoering van de geplande werkzaamheden, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de

aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten. Met name bij het in onbruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren (maximaal 3 jaar) geldig.

Indien uit nader onderzoek blijkt dat negatieve effecten niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten dient een ontheffing van de Ffw te worden aangevraagd op basis van een mitigatieplan. In het mitigatieplan moeten maatregelen worden uitgewerkt waardoor negatieve effecten worden voorkomen. Dit kan door groenelementen te laten staan, te verplaatsen of opnieuw aan te planten zodat vliegroutes in stand blijven en zogenaamde 'hop-overs' worden gerealiseerd waar vleermuizen (veilig) infrastructuur kunnen passeren. Tevens moet worden onderbouwd dat voor de beoogde plannen een belang uit de habitatrichtlijn geldt. Dit zijn:

- b. de bescherming van flora en fauna
- d. de volksgezondheid of openbare veiligheid
- e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Een ontheffing wordt afgegeven als:

- Er genoeg maatregelen getroffen kunnen worden om de lokale staat van instandhouding te waarborgen en negatieve effecten met wezenlijke invloed te voorkomen
- Er kan worden aangetoond dat er voor de beoogde ontwikkelingen geen alternatieven (ten aanzien van de locatie, planning, inrichting en werkwijze) zijn die gunstiger uitpakken voor de soorten waarop negatieve effecten optreden.
- Als kan worden onderbouwd dat voor de beoogde ontwikkelingen een wettelijk belang uit de Ffw geldt.

Belang e. is voor de beoogde plannen het meest relevant. Het aanvragen op basis van een algemeen belang (zoals bijvoorbeeld ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen) is mogelijk indien negatieve effecten met een wezenlijke invloed worden voorkomen. Het verkrijgen van een ontheffing voor de beoogde ontwikkelingen is daarom reëel.

Geconcludeerd wordt, dat nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is en dat de eventuele aanwezigheid van essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen geen belemmering betreft voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Negatieve effecten kunnen op basis van maatregelen zoals het behouden, verplaatsen of aanplanten van groenelementen voorkomen worden, zodat een ontheffing van de Ffw kan worden verkregen. De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is daarom aannemelijk.

4 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

EIS-Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007. Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. European Invertebrate Survey - Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2011. NEM Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2011. Rapport 2011-043a. Stichting RAVON, Nijmegen.

Hustings F., C. Borggreve, C. van Turnhout & J. Thissen, 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Struijk, R.P.J.H., J. Kranenbarg & A. de Bruin. 2010. Verspreidingsonderzoek vissen 2009. Stichting RAVON, Nijmegen

Tauw, 2008. Quick-scan ecologie HOV-zuidradiaal. Rapport met kenmerk R001-4622508BXH-aws-V01-NL.

Tauw, 2013. Nader onderzoek vleermuizen HOV-baan te Utrecht. Rapport met kenmerk R001-1215667ERT-kmi-V01-NL

Thissen, J.B.M., C. Achterberg & D. Bekker 2010. Verspreidingsonderzoek Nederlandse Zoogdieren VONZ 2009. Zoogdierverseniging rapport 2010.07. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

www.floron.nl

www.utrecht.nl

www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving

www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving/zorgplicht.

<http://www.utrecht.nl/openbaar-vervoer/wij-werken-aan-beter-ov/busbaan-transwijk/>

Bijlage

1

Voorlopig ontwerp Busbaan Transwijk